

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen ja lääkeasetuksen asetusmuutosehdotuksista esittelymuistioineen.

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Lausuntoja voi antaa 30.6.–18.8.2025 välisenä aikana.

Tausta

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa tavoitteena on uudistaa apteekkitaloutta kokonaisuutena. Hallitusohjelman tavoitteena on myös vapauttaa joitakin yleisimmin käytettyjä itsehoitolääkkeitä myös muualla kuin apteekeissa myytäväksi sekä selkiyttää lääkemääräystä vaativien lääkkeiden toimittamista siten, että lääkemääräystä voidaan soveltaa eri pakkauskokojen saatavuus ja määrä huomioiden.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on valtion talouden tasapainottaminen noin 30 miljoonalla eurolla apteekkien talouteen kohdistuvien säästöin ja noin 30 miljoonalla eurolla sairausvakuutusjärjestelmän sairaanhoitovakuutuksen rahoituksessa lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamisella täysimääräisesti valtiolle. Lisäksi esityksen tavoitteena on laajentaa rajatun itsehoitolääkevalikoiman myyntikanavaa myös apteekkien ulkopuolelle sekä sujuvoittaa tietyissä tilanteissa lääkemääräystä vaativien lääkkeiden toimittamista apteekeissa.

Läkelakiin ja valtioneuvoston lääketaksasta annettuun asetukseen perustuvaa reseptilääkkeiden lääketaksaa ehdotetaan leikattavan kaikissa taksaluokissa. Ehdotetulla lääketaksamuutoksella toteutettaisiin tavoitteena oleva 30 miljoonan euron vuosittainen säästö julkiseen talouteen ja alennettaisiin kuluttajien lääkekustannuksia noin 6 miljoonalla eurolla vuodessa.

Apteekkiverolakia ehdotetaan muutettavan siten, että apteekkiveron perusteena olisi liikevaihdon sijaan verovelvollisen lääkemyynnin voittomarginaali, joka perustuisi apteekin myyntikatteeseen. Lisäksi veron perusteesta tehtäviä vähennyksiä ja veroasteikkoa muutettaisiin.

Lääkelakiin ja lääkeasetukseen ehdotetaan uutta sääntelyä, jossa määriteltäisiin rajattu itsehoitolääkevalikoima. Valikoimaan kuuluviiin itsehoitolääkevalmisteisiin sovellettaisiin muutettua hintasääntelyä, josta säädettäisiin tarkemmin lääketaksasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Rajattu itsehoitolääkevalikoima myös poistettaisiin apteekkiveron perusteesta. Myyntiluvanhaltija voisi halutessaan hakea valikoimaan kuuluvalla itsehoitolääkevalmisteelleen myyntikanavan laajennusta apteekkien ulkopuoliseen myyntiin. Myynti apteekin ulkopuolella perustuisi elinkeinonharjoittajille myönnettäviin itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan annettavan apteekeille oikeus poiketa lääkemääräyksestä sekä korjata lääkemääräyksissä olevia ilmeisiä virheitä eräissä tilanteissa.

Lisäksi ehdotetaan, että sairausvakuutusjärjestelmän sairaanhoitovakuutuksen rahoituksessa lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvät palautusmaksut kohdennettaisiin täysimääräisesti valtiolle. Ehdotuksella tavoitellaan noin 30 miljoonan euron säästöjä valtiontalouteen, joilla korvattaisiin hallitusohjelmassa sovittuja lakisääteisiä terveystarkastuksia koskevaa 30 miljoonan säästöä 20,2 miljoonalla eurolla sekä toteutettaisiin kehysriihessä keväällä 2024 päätetty 10 miljoonan euron lääkekorvaussäästö.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnoissa pyydetään käyttämään **asianumeroa VN/14214/2025 ja hankenumeroa STM044:00/2025**.

Lausunto pyydetään antamaan suomeksi tai ruotsiksi vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Jos ette kuitenkaan voi antaa lausuntoanne lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan toimittaa myös sähköpostitse sosiaali ja terveysministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Muiden ministeriöiden antamat lausunnot pyydetään toimittamaan suoraan Vahva-asialle VN/14214/2025. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunnon antamiseksi vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käytöstä löytyvät lausuntopalvelu.fi-sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Jos tarvitsette apua palvelun käytössä, voitte ottaa yhteyttä sähköpostiosoitteeseen lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja/tai Hankeikkunassa. Lausuntopyyntö ja materiaalit löytyvät myös osoitteesta www.stm.fi/lausuntopyynnot.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 18.8.2025. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon.

Lausuntoaika on seitsemän viikkoa. Esityksen lausuntoaikaa pidennetään viikolla suositellusta kuudesta viikosta sen ajoittuessa kesälomakaudelle. Tätä pidempää lausuntoaikaa ei katsottu perustelluksi, koska keskeisimmät sidosryhmät ovat olleet alusta alkaen mukana ehdotusten valmistelussa. Seitsemän viikon lausuntoajan avulla varmistetaan lisäksi, että lausunnot ehditään huomioida budjettilakien aikataulussa annettavan esityksen jatkovalmistelussa.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat:

johtava asiantuntija Lauri Pelkonen, p. 0295 163 218, etunimi.sukunimi@gov.fi (7.7.2025 alkaen)

neuvotteleva virkamies Tuija Metsävainio, p. 0295 163 449, etunimi.sukunimi@gov.fi (7.7.2025 alkaen ja 8.8.2025 asti)

erityisasiantuntija Heidi Tahvanainen, p. 0295 163 329, etunimi.sukunimi@gov.fi (15.7.2025 alkaen)

asiantuntija Aleksi Westerholm, p. 0295 163 763, etunimi.sukunimi@gov.fi (9.7.2025 asti)

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM044:00/2025> - Linkki hankkeen sivuille (fi)

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM044:00/2025> - Linkki hankkeen sivuille (sv)

Liitteet:

[VN_14214_2025_Luonnos hallituksen esitykseksi.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

[VN_14214_2025_Utkast till huvudsakliga innehåll och lagar och förordningar.pdf](#) - Utkast till propositionens huvudsakliga innehåll och förslag till lagar och förordningar

[VN_14214_2025_Esittelymuistio_valtioneuvoston asetus lääkeasetuksen muuttamisesta.pdf](#) - VN/14214/2025 Esittelymuistio valtioneuvoston asetus lääkeasetuksen muuttamisesta (suomenkielinen asetusehdotus on hallituksen esitysluonnoksen liitteenä)

[VN_14214_2025_Esittelymuistio-läaketaksa-asetus.pdf](#) - VN/14214/2025 Esittelymuistio Valtioneuvoston asetus lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (suomenkielinen asetusehdotus on hallituksen esitysluonnoksen liitteenä)

Jakelu:

Akava ry
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
HUS
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Suomen yliopiston apteekki
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kaupan liitto
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kuluttajaliitto ry
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääke- ja terveyshuolto ry
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Lääketeollisuus ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Magnum Medical
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oriola Oyj
Orion oyj
Orion oyj
Palvelualojen ammattiliitto ry
Pharmadata oy
Pharmadata oy
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päivittäistavarakauppa ry
Receptum oy
Rinnakkaislääketeollisuus ry
Satakunnan hyvinvointialue
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
STTK ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Apteekkariliitto ry
Suomen Farmasialiitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lääkerinnakkaistuojat ry
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Proviisoriyhdistys ry
Suomen Yrittäjät ry
Tamro Oyj
Tamro Oyj
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtionvarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Verohallinto
Yliopiston Apteekki
Yliopiston Apteekki
Ålands hälso- och sjukvård
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

Metsävainio Tuija

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kuitunen Essi
Sosiaali- ja terveysministeriö